

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з наукової роботи

Західноукраїнського

національного університету

Микола ДИВАК

2026 р.

ВИСНОВОК

**про наукову новизну, теоретичне та практичне значення
результатів дисертації**

Приймича Андрія Павловича на тему:

«Чорний піар у виборчих кампаніях: теоретико-методологічний аналіз»,
поданої на здобуття ступеня доктора філософії
в галузі знань 05 – Соціальні та поведінкові науки
за спеціальністю 052 – Політологія

Витяг

із протоколу засідання фахового семінару кафедри
політології та філософії ім. Сергія Коновала
від 26 травня 2026 року № 8

Присутні:

завідувач кафедри політології та філософії ім. Сергія Коновала, доктор філософських наук, професор Чолач Т. В., кандидат наук із соціальних комунікацій, доцент Синоруб Г. П. (голова засідання), доктор політичних наук, академік-засновник Академії політико-правових наук України Мироненко П. В. (рецензент), доктор політичних наук, професор Лазарович М. В. (рецензент), кандидат політичних наук, доцент Томахів В. Я. (науковий керівник), доктор політичних наук, професор Рудакевич О. М., кандидат історичних наук, доцент Гурик М. І., кандидат історичних наук, доцент Чигур Р., Ю., доктор філософії Заставний А. Р., викладач Джугла Н. В., здобувачі ОНП Приймич Андрій, Качуровський Орест, Федунік Віталій, Паюк Владислав, інженер Скіп М. П., старший лаборант Римар С. М.

З присутніх – 3 доктори політичних наук, 1 доктор філософських наук, 1 кандидат політичних наук, 2 кандидати історичних наук, 1 кандидат наук із соціальних комунікацій – фахівці за профілем поданої на розгляд дисертації.

Порядок денний:

Обговорення дисертаційного дослідження Приймича Андрія Павловича на тему: «Чорний піар у виборчих кампаніях: теоретико-методологічний

аналіз», поданої на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 05 – Соціальні та поведінкові науки за спеціальністю 052 – Політологія, щодо його наукової новизни, теоретичного та практичного значення результатів.

Слухали:

Доповідь здобувача Приймича Андрія Павловича про результати дисертаційного дослідження.

Доповідач обґрунтував актуальність обраної теми, визначив мету та завдання дослідження, охарактеризував об'єкт та предмет, окреслив методологічну основу й виклав основні наукові положення, що виносяться на захист.

На початку виступу здобувач зосередив увагу на ключових чинниках, що визначають актуальність обраної проблематики. Зокрема, зазначено, що чорний піар перестав бути допоміжним елементом виборчої боротьби - у сучасних виборчих кампаніях він дедалі частіше займає центральне місце, витісняючи змістовну конкуренцію програм. Наголошено, що цифровізація публічного простору суттєво змінила масштаб і природу явища: відсутність редакційних фільтрів у соціальних мережах і миттєве поширення контенту без верифікації зробили маніпулятивні технології доступнішими та ефективнішими, ніж будь-коли раніше. Для України ця проблема є особливо гострою - вітчизняний виборчий процес традиційно характеризується систематичним застосуванням технологій дискредитації. Підкреслено, що у науковій літературі досі відсутнє єдине концептуальне трактування поняття чорний піар, а його комплексний теоретико-методологічний аналіз залишається нерозробленим - і саме ця наукова прогалина стала відправною точкою дослідження.

Метою дослідження є з'ясування сутності чорного піару у виборчих кампаніях, розкриття його теоретичних і методологічних засад, а також аналіз специфіки маніпулятивних технологій та механізмів їхнього впливу на електоральну поведінку виборців. Об'єктом є виборчий процес як сфера політичної комунікації та інформаційної взаємодії суб'єктів політики. Предметом - чорний піар у виборчих кампаніях, особливості його функціонування, стратегії реалізації та механізми впливу на виборця. У роботі застосовано комплекс методів: системний підхід, структурно-функціональний метод, порівняльний та історичний методи, а також холістичний підхід, що дозволив розглядати явище як складний соціально-політичний феномен одночасно в інформаційному, психологічному та суспільному вимірах.

Здобувач детально виклав результати першого розділу дисертації, присвяченого концептуалізації явища. Проведений аналіз наукової літератури засвідчив, що поняття чорний піар трактується вкрай неоднорідно: частина дослідників зводить його до «негативної реклами», інші ототожнюють із будь-яким маніпулятивним впливом. Запропоновано авторське визначення: чорний піар є багаторівневою комунікаційною практикою, що цілеспрямовано поєднує методи інформаційної,

психологічної та соціальної дії з метою формування стійкого негативного образу політичного суб'єкта та цілеспрямованого впливу на електоральну поведінку. Досліджено генезу явища від перших організованих кампаній дискредитації у США 1930-х років до сучасних цифрових технологій. Особлива увага приділена кейсу Cambridge Analytica, де персональні дані 87 мільйонів користувачів Facebook були використані для мікротаргетованого поширення маніпулятивного контенту під час президентських виборів у США 2016 року та референдуму щодо Brexit - що показує якісну трансформацію явища в умовах цифрового середовища.

Характеризуючи результати другого розділу, здобувач розкрив зміст двох ключових авторських концептів - «імперативів чорного піару» та «виборчих настанов». Під *imperative*ами розуміється система суспільних вимог і очікувань, що ситуативно виникають у виборчому середовищі й формують умови, за яких технології дискредитації стають ефективними. Визначено чотири ключові різновиди таких умов: суспільне незадоволення чинною владою, страхи і тривоги виборців, низька довіра до медіа та державних інститутів, а також фрагментація інформаційного простору через «бульбашки» фільтрації. Під виборчими настановами розуміються стійкі психологічні установки виборця - те, що він очікує від влади, чого боїться, кому довіряє. Вперше доведено прямий причинно-наслідковий зв'язок між виборчими настановами електорату і стратегіями чорного піару: технологи дискредитації будують кампанії не довільно, а на основі попереднього аналізу суспільних страхів і очікувань цільових груп. Це означає, що чорний піар є не стихійним явищем, а прорахованою відповіддю на психологічний профіль аудиторії - і саме цим пояснюється різна ефективність тих самих технологій у різних суспільствах.

У третьому розділі здобувач представив операційний вимір явища: як воно функціонує на практиці і як варіюється залежно від соціального контексту. У контексті холістичного підходу розроблено модель, що описує чорний піар як феномен, котрий одночасно існує на трьох рівнях. На інформаційному рівні - це конкретні технології поширення компрометуючого контенту: фейкові новини, витоки документів, анонімні публікації, спотворення цитат і контексту. На психологічному рівні - вплив на емоційну сферу через формування образу ворога, апеляцію до страхів і культивування недовіри. Цей рівень є найбільш ефективним, оскільки емоційна реакція передре раціональній оцінці. На соціальному рівні - вплив на суспільний клімат загалом: формування атмосфери взаємної недовіри, цинізму та відчуження від виборчого процесу. Результатом є не зміна конкретного вибору між кандидатами, а підриг довіри до самого інституту виборів, зниження явки та зростання абсентеїзму.

Окремо здобувачем охарактеризовано процесуальний характер явища: у межах однієї виборчої кампанії чорний піар не є статичним - форми і методи постійно змінюються. На початкових етапах переважають приховані впливи: анонімні публікації та «зливи» через треті джерела. У фінальній фазі - відкритий компромат і масований емоційний тиск. Таке поєднання різних

методів на різних етапах створює ефект багаторівневого впливу, який складно ідентифікувати та нейтралізувати. Встановлено також соціоструктурну залежність: у більш фрагментованих суспільствах із низькою довірою до інституцій чорний піар діє ефективніше, оскільки там легше утворюються і важче руйнуються «інформаційні бульбашки», в яких маніпулятивний контент поширюється без критичного опору.

Підсумовуючи доповідь, здобувач сформулював чотири ключових висновки. По-перше, чорний піар є системним інструментом сучасної виборчої боротьби - органічно вбудованим у логіку конкуренції за владу, а не стихійним або маргінальним явищем. По-друге, цифрова трансформація якісно змінила масштаб і механізм дії чорного піару, зробивши маніпулятивні технології принципово доступнішими та ефективнішими. По-третє, ефективність явища нерозривно пов'язана з характеристиками суспільства, що вказує на системну цінність інвестицій у медіаграмотність як захист демократичних інститутів. По-четверте, найнебезпечнішим ефектом чорного піару є не зміна партійних симпатій, а руйнування довіри до виборчого процесу загалом, що підриває легітиміційну основу демократії.

Після завершення доповіді здобувача Приймича А. П. присутніми були поставлені такі запитання:

к. і.н, доц. Гурик М. І.: Ви аналізуєте чорний піар у межах виборчих кампаній. Чи можна стверджувати, що сьогодні елементи чорного піару фактично виходять за межі електорального процесу та стають постійним інструментом політичної комунікації?

Відповідь: Так, це твердження є цілком обґрунтованим, і матеріали дисертації дають для нього достатні підстави. У роботі встановлено, що чорний піар поступово набув системного характеру і починає впливати на саму структуру не лише виборчого, а й загального політичного процесу.

По-перше, цифрове середовище - соціальні мережі, месенджери, Telegram-канали - функціонує безперервно, а не лише в електоральний сезон. Відтак технології, що спочатку формувалися як виборчі інструменти, органічно перемістилися у простір повсякденної міжпартійної боротьби.

По-друге, чорний піар працює не лише на рівні конкретного вибору між кандидатами, а й на соціальному рівні - формуючи загальну атмосферу недовіри та розчарування, яка не зникає після завершення виборчої кампанії.

Таким чином, виборчі кампанії є найбільш концентрованою і видимою точкою застосування чорного піару. Проте аналіз, здійснений у дисертації, дає підстави стверджувати, що це явище вийшло за межі сезонного інструменту і перетворилося на структурний елемент сучасної політичної комунікації загалом.

к. н. із соц. комунікацій, доц. Синоруб Г. П.: Чи можна стверджувати, що низький рівень політичної культури та медіаграмотності виборців створює сприятливі умови для поширення чорного піару у виборчих кампаніях?

Відповідь: Так, і це є одним із ключових висновків дисертації. У роботі встановлено пряму залежність між рівнем розвитку суспільства та

ефективністю технологій чорного піару - ця залежність детально описується у третьому розділі в підрозділі про соціоструктурні особливості явища.

У суспільствах із низьким рівнем медіаграмотності виборець не має навичок для перевірки інформації та сприймає повідомлення переважно на емоційному рівні - саме на це й розраховані технології чорного піару. Окремо досліджено роль «інформаційних бульбашок»: у фрагментованих суспільствах з низькою довірою до інституцій вони легше утворюються і важче руйнуються, що суттєво підвищує ефективність маніпулятивного контенту.

Ще один важливий аспект, виявлений у дослідженні: там, де довіра до медіа є нестабільною, а державні інституції не користуються авторитетом, виборці є значно більш відкритими до альтернативних - у тому числі маніпулятивних - інтерпретацій подій. Брак надійних авторитетних джерел інформації створює вакуум, який легко заповнюється технологіями чорного піару.

Звідси випливає важливий практичний висновок дисертації: найефективнішим інструментом захисту демократичного процесу від технологій дискредитації є не лише правове регулювання, а й системне підвищення медіаграмотності суспільства. Саме тому серед напрямів практичного значення роботи окремо виділено можливість використання її матеріалів для формування критичного ставлення до інформації у широких аудиторій.

к.і.н, доц. Чигур Р. Ю.: Чи може постійна присутність чорного піару у виборчому процесі формувати у громадян недовіру не лише до політиків, а й до демократичних інститутів загалом?

Відповідь: Так, і саме цей ефект дисертація визначає як один із найбільш небезпечних наслідків явища для демократичного врядування. У роботі цей процес описано на трьох рівнях. На інформаційному - постійний потік компрометуючих матеріалів формує у виборця переконання, що «всі політики однакові», яке є дуже стійким до спростування. На психологічному - тривала негативна атмосфера породжує хронічний цинізм і «вивчену безпорадність»: виборець втрачає відчуття, що його голос щось вирішує.

На соціальному рівні вплив чорного піару є переважно непрямим: він не завжди змінює конкретний вибір між кандидатами, проте системно підриває довіру до виборчого процесу як інституту. Результатом стає не зміна партійних симпатій, а зниження явки, поширення абсентеїзму та відчуження від політики загалом.

Таким чином, постійна присутність чорного піару у виборчому процесі є деструктивним фактором, що поступово підточує легітимаційну основу демократії. Саме тому дисертація наполягає на системному підході: аналізувати чорний піар лише як виборчу технологію - значить недооцінювати його реальний суспільний вплив.

д.філос.н., проф. Чолач Т. В.: У своїй презентації Ви вірно зазначаєте, що чорний піар впливає на політичну свідомість громадян.

Як, на Вашу думку, постійне використання маніпулятивних технологій змінює рівень політичної культури суспільства?

Відповідь: У дисертації встановлено, що чорний піар і рівень політичної культури перебувають у взаємозалежності, яка має характер замкненого кола: низька культура є сприятливим ґрунтом для чорного піару, а він, своєю чергою, деградує цю культуру далі.

По-перше, постійна присутність маніпулятивного контенту знижує стандарти публічного дискурсу: виборець починає оцінювати політиків не за програмами, а за яскравістю скандалів. По-друге, хронічна дезінформація формує постправдивий нігілізм - виборець перестає відрізняти правдиву інформацію від маніпулятивної. По-третє, це призводить до зростання апатії та абсентеїзму.

Водночас у дисертації зафіксовано і зворотну - позитивну - тенденцію. Там, де суспільство проходить через досвід систематичного маніпулювання і формує до нього імунітет, рівень медіаграмотності може зростати. Деякі виборці та громадські спільноти реагують на постійний тиск маніпуляцій підвищеною критичністю, розвитком фактчекінгу, запитом на верифіковану журналістику. Цей процес є повільнішим і складнішим - але він теж є частиною реальності.

Таким чином, відповідь на поставлене питання є неоднозначною: постійне використання маніпулятивних технологій переважно деградує політичну культуру суспільства через зниження стандартів дискурсу, формування постправдивого нігілізму та зростання апатії. Але в частини суспільства воно може стимулювати зворотний процес - критичне усвідомлення маніпуляцій і запит на якіснішу публічну комунікацію. Саме це протиріччя є, на мою думку, одним із найбільш перспективних напрямів для подальших досліджень у цій галузі.

д.політ.н., проф. Мироненко П.В.: Маю запитання щодо браку міждисциплінарного (політико-правового) підходу: Чи Ви приділи у роботі достатню увагу правовим механізмам протидії чорному піару та колізій між свободою слова і правовою відповідальністю за навмисну дезінформацію?

Відповідь: Я усвідомлюю, що правовий вимір проблеми чорного піару є надзвичайно актуальним і міг би суттєво збагатити дослідження. Разом з тим дозволю собі пояснити методологічну логіку, якою я керувався, і водночас окреслити, як цей вимір присутній у роботі - хоча, визнаю, не з тією глибиною, яка була б бажаною. Предметом дисертації є чорний піар як явище політичної комунікації, а не як правопорушення або об'єкт правового регулювання. Це принципове розмежування визначало логіку побудови всієї роботи. Політологічний аналіз феномену - його структури, функцій, стратегій і механізмів впливу на електоральну поведінку - є самостійним науковим завданням, яке не поглинається правовим аналізом і не вичерпується ним. Саме тому я свідомо обмежив предмет дослідження рамками спеціальності 052 «Політологія»

Водночас правовий контекст у роботі присутній. У першому розділі, аналізуючи кейс Cambridge Analytica, я звертаю увагу на те, що скандал 2018 року призвів до правових наслідків: розслідувань у США, Великій Британії та інших країнах, накладення штрафів, змін у регуляторній політиці щодо збору і використання персональних даних.

Щодо колізії між свободою слова і відповідальністю за дезінформацію - це справді одна з найбільш гострих проблем сучасної демократії, яку я вважаю перспективним напрямом для подальших досліджень. Дійсно, правові системи різних країн по-різному вирішують цю колізію: ЄС з 2022 року застосовує Акт про цифрові послуги (DSA), який покладає на платформи зобов'язання щодо модерації дезінформації; американська конституційна традиція надає дуже широкий захист свободі вираження навіть для свідомо хибних тверджень у публічному просторі; українське законодавство перебуває у стані активного формування цих механізмів. Аналіз цих підходів і їх порівняння справді виходить за межі поставлених у дисертації завдань, але є природним продовженням розпочатого дослідження.

Після відповідей дисертанта з характеристикою його наукової зрілості виступив науковий керівник, кандидат політичних наук, доцент Томахів Володимир Ярославович із висновком.

Томахів В.Я. підтвердив, що все викладене є самостійною розробкою дисертанта та складає базові елементи наукової новизни і практичної цінності дисертаційної роботи. У процесі виконання дисертаційної роботи Приймич Андрій Павлович виявив здатність самостійно вирішувати складні наукові задачі, глибоко опанував теоретичні положення у галузі політичних комунікацій, виборчих технологій та інформаційного впливу, показав високий рівень наукової компетентності. У висновку науковий керівник зазначив, що дисертація Приймича Андрія Павловича є завершеною та самостійною роботою і може бути рекомендована до розгляду та проведення захисту у разовій спеціалізованій вченій раді з метою присудження йому ступеня доктора філософії.

Після цього слово було надано рецензентам дисертаційної роботи:

д.політ.н., проф. Мироненко П.В.: дисертаційна робота Приймича Андрія Павловича є своєчасним та науково значущим дослідженням. Структура роботи є логічно узгодженою, методологічний інструментарій - системний, структурно-функціональний, порівняльний та холістичний підходи - цілком відповідає поставленим завданням. Перший розділ засвідчує здатність автора критично осмислювати наукову літературу і формулювати власну аналітичну позицію. Другий розділ містить оригінальні наукові результати: введення поняття «виборчих імперативів чорного піару» є концептуальним внеском, що виводить дослідження за межі описового аналізу. Третій розділ є найбільш методологічно насиченою частиною: особливо цінним є висновок про непряму природу основного впливу чорного піару - ерозія інституційної довіри та масова апатія є більш небезпечними наслідками феномену, ніж безпосередня зміна партійних уподобань.

Наукова новизна є ваговою: здобувач уперше запропонував цілісну концепцію чорного піару як багаторівневої комунікаційної практики та обґрунтував прямий детермінуючий зв'язок між виборчими настановами електорату і стратегіями дискредитації. Апробація заслуговує на високу оцінку: 10 конференцій, у тому числі міжнародні форуми у Мюнхені, Парижі та Ліоні, 16 публікацій, результати впроваджено у навчальний процес ЗУНУ та практичну діяльність органів влади і партійних структур. Дисертація може бути рекомендована до розгляду та захисту у разовій спеціалізованій вченій раді з метою присудження ступеня доктора філософії зі спеціальності 052 – Політологія.

д.політ.н., проф. Лазарович М.В.: дисертаційна робота присвячена дослідженню чорного піару у виборчих кампаніях і відзначається беззаперечною науковою актуальністю в умовах стрімкого розвитку цифрових комунікацій та зростання ролі соціальних мереж у формуванні електоральних настроїв. Структура роботи є продуманою та внутрішньо узгодженою. Перший розділ демонструє високий рівень теоретичної підготовки; другий - є найбільш оригінальним: категорія «імперативів чорного піару» пояснює закономірну природу явища і його зв'язок із суспільними очікуваннями електорату; третій - становить методологічне ядро дисертації, де холістичний підхід дозволив розглянути чорний піар у взаємозв'язку з медіасередовищем, рівнем політичної культури та соціальними структурами.

Наукова новизна є беззаперечною: уперше запропоновано концептуалізацію чорного піару як багаторівневої практики, доведено прямий зв'язок між виборчими настановами та стратегіями дискредитації, обґрунтовано системний характер явища. Практичне значення підтверджено актами впровадження у навчальний процес, аналітичну роботу органів місцевого самоврядування Тернопільщини та діяльність партійних структур. Дисертація є самостійним, завершеним і науково вагомим дослідженням, яке повністю відповідає вимогам до кваліфікаційних наукових праць на здобуття ступеня доктора філософії, і може бути допущена до публічного захисту у разовій спеціалізованій вченій раді зі спеціальності 052 – Політологія.

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації

Обґрунтування вибору теми дослідження. Сучасні виборчі кампанії дедалі більше перетворюються на масштабне інформаційне протистояння, в якому ключову роль відіграють технології впливу на громадську думку. Серед них особливе місце займає чорний піар, який фактично перестав бути допоміжним елементом виборчої боротьби і в багатьох кампаніях став її центральною складовою. Цифровізація публічного простору суттєво змінила масштаб і природу явища: соціальні мережі усунули редакційні фільтри і

дозволили поширювати маніпулятивний контент практично миттєво і без верифікації. Для України ця тема має особливу гостроту з огляду на традиційно високий рівень конфліктності виборчого процесу та систематичне застосування технологій дискредитації. Водночас у науковій літературі досі відсутнє єдине трактування поняття чорний піар, а його комплексний теоретико-методологічний аналіз залишається нерозробленим. Саме ця прогалина і визначила актуальність дисертаційного дослідження.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційна робота є фрагментом комплексної науково-дослідної роботи кафедри політології та філософії імені Сергія Коновала Західноукраїнського національного університету. Науково-дослідна робота виконувалася за безпосередньої участі автора.

Мета і завдання дослідження. Метою дослідження є з'ясування сутності чорного піару у виборчих кампаніях, аналіз його теоретичних і методологічних засад, а також дослідження специфіки маніпулятивних технологій та їхнього впливу на громадську думку і політичну поведінку виборців.

Для досягнення мети поставлено такі завдання:

1) проаналізувати основні наукові підходи до трактування поняття чорного піару та визначити його місце у системі політичних комунікацій і виборчих технологій;

2) з'ясувати пізнавальне значення чорного піару у дослідженні сучасного виборчого процесу та особливості його функціонування в електоральному середовищі;

3) дослідити методологічні підходи до аналізу чорного піару у виборчих кампаніях та визначити найбільш доцільні методи його політологічного вивчення;

4) розкрити сутність імперативів чорного піару та проаналізувати їхній вплив на організацію і перебіг виборчого процесу;

5) охарактеризувати роль виборчих настанов у формуванні стратегій і механізмів реалізації чорного піару;

6) дослідити чорний піар у межах холистичного підходу та визначити його як системний феномен сучасної політики;

7) проаналізувати процесуальні особливості формування стратегій і тактик чорного піару у виборчих кампаніях;

8) виявити соціоструктурні особливості чорного піару та визначити його вплив на електоральну поведінку і політичну свідомість виборців;

9) узагальнити теоретико-методологічні засади дослідження чорного піару в умовах трансформації сучасного інформаційного простору.

Об'єкт дослідження – виборчий процес як сфера політичної комунікації та інформаційної взаємодії суб'єктів політики.

Предмет дослідження – чорний піар у виборчих кампаніях, особливості його функціонування, механізми реалізації, стратегії впливу на електоральну поведінку та теоретико-методологічні підходи до його аналізу.

Методи дослідження. У дослідженні використано системний підхід, методи аналізу і синтезу, структурно-функціональний метод, порівняльний та історичний методи, а також холістичний підхід, що дозволив розглядати чорний піар не лише як технологію інформаційного впливу, а як складний соціально-політичний феномен із психологічними, комунікаційними та суспільними вимірами.

Наукова новизна отриманих результатів.

У межах дисертаційної роботи **вперше:**

– встановлено, що чорний піар є багаторівневою комунікаційною практикою, яка одночасно функціонує на інформаційному, психологічному та соціальному рівнях. Такий підхід дозволяє відійти від спрощеного трактування явища як «негативної агітації» і перейти до його розуміння як складної системи впливу на політичну свідомість виборця;

– доведено прямий причинно-наслідковий зв'язок між виборчими настановами електорату і стратегіями чорного піару: технологи дискредитації будують кампанії цілеспрямовано на основі аналізу суспільних страхів, очікувань і психологічних установок цільових груп виборців, що перетворює чорний піар на прораховану відповідь на масову психологію, а не стихійне явище;

– узагальнено теоретико-методологічні підходи до аналізу чорного піару у виборчих кампаніях та запропоновано його розгляд як самостійного комплексного феномену сучасної політичної комунікації, що дозволяє інтегрувати різні наукові перспективи і сформулювати цілісне уявлення про закономірності його функціонування.

Набули подальшого розвитку:

– виявлено, що в умовах цифрового середовища стратегії чорного піару зазнали якісної трансформації: соціальні мережі усунули редакційні фільтри, уможливили таргетування аудиторій і миттєве поширення компрометуючих матеріалів, що суттєво підвищило ефективність маніпулятивних технологій;

– встановлено пряму залежність ефективності чорного піару від рівня медіаграмотності та критичного мислення суспільства: у фрагментованих спільнотах із низькою довірою до інституцій маніпулятивний контент поширюється без бар'єрів, формуючи стійкі хибні установки;

– з'ясовано процесуальний характер чорного піару: у межах однієї виборчої кампанії форми і методи постійно змінюються – від прихованих анонімних «зливів» на початку до відкритих масованих атак у фінальній фазі;

– встановлено соціоструктурну залежність явища: у фрагментованих суспільствах «бульбашки» фільтрації унеможлиблюють спільне осмислення виборчого процесу й суттєво підвищують ефективність дискредитаційних технологій;

– виявлено, що вплив чорного піару на електоральну поведінку є переважно непрямим: він підриває не стільки конкретний вибір між кандидатами, скільки довіру до виборчого процесу як інституту, породжуючи абсентеїзм і відчуження від демократії.

Обґрунтованість і достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій, які захищаються.

Достовірність та обґрунтованість отриманих результатів і висновків забезпечується коректним застосуванням комплексу загальнонаукових і спеціальних методів; узгодженістю теоретичних положень із висновками провідних зарубіжних і вітчизняних дослідників; відповідністю висновків поставленим завданням; порівнянністю результатів з відомими у науковій літературі підходами; апробацією основних положень на наукових конференціях і у фахових виданнях. Результати дослідження ілюстровані схемами, рисунками та аналітичними узагальненнями. Прийняті в дисертації рішення мають наукову новизну та вирішують поставлені завдання.

Практичне значення результатів дисертаційної роботи полягає у формуванні теоретико-аналітичної основи для розуміння механізмів функціонування чорного піару та розробки заходів протидії маніпулятивним технологіям у виборчому процесі.

Теоретичні та прикладні результати дисертаційної роботи використано:

– у навчальному процесі кафедри політології та філософії імені Сергія Коновала Західноукраїнського національного університету при викладанні дисциплін спеціальності «Політологія» ОП «Міжнародні та регіональні політичні комунікації» на бакалаврському рівні вищої освіти (акт про впровадження в освітній процес результатів дисертаційної роботи від 26 травня 2026 р.);

– у практичній діяльності політичної партії «Європейська Солідарність» як аналітична основа для оцінки інформаційного середовища під час виборчих кампаній та розуміння ризиків інформаційних атак (акт про використання результатів дисертаційної роботи від 26 травня 2026 р.);

– в роботі органів місцевої та обласної влади Тернопільської області для підвищення якості комунікації з громадськістю та врахування інформаційного контексту при підготовці публічних повідомлень (акт про використання результатів дисертаційної роботи від 26 травня 2026 р.).

Перелік публікацій за темою дисертації. За матеріалами дисертації опубліковано 16 наукових праць, із них 5 статей у наукових фахових виданнях, рекомендованих для публікації результатів дисертаційних робіт, 1 параграф «Black PR as a tool of destructive influence in political marketing» у колективній монографії «Трансформація суспільних відносин в Україні в умовах децентралізації публічної влади (соціально-філософський та політологічний аспект)», 10 публікацій у матеріалах конгресів і конференцій.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Наукові праці, в яких опубліковані результати дисертації:

1. Приймич А. П. Чорний піар у виборчих процесах сучасності / Грані. 2024. Том 27 № 2. С. 109-115 URL: <https://grani.org.ua/index.php/journal/article/view/2031/1996> DOI: <https://doi.org/10.15421/172438>

2. Приймич А. П. Методологія вивчення інфраструктури чорного піару в контексті політичного процесу Актуальні проблеми філософії та соціології. 2024. Випуск 50. С. 207 - 211. URL:http://apfs.nuoua.od.ua/archive/50_2024/36.pdf DOI <https://doi.org/10.32782/apfs.v050.2024.34>

3. Томахів В. Я., Приймич А. П. An individualistic approach to the research of black pr in election campaigns. Політичне життя. 2024. № 3. С 81-84 URL:<https://jpl.donnu.edu.ua/article/view/16384/16273> DOI: 10.31558/2519-2949.2024.3.10

4. Томахів В. Я., Приймич А. П. Невидимі війни чорного піару в глобальному політичному контексті. Politicus. 2025. № 2. С 172-176 URL:http://politicus.od.ua/2_2025/29.pdf DOI: <https://doi.org/10.24195/2414-9616.2025-2.27>

5. Гурик М.І., Приймич А. П. Екзистенціалізм і цифрове суспільство. Актуальні проблеми філософії та соціології. 2025. № 55. С.42-46. URL: http://apfs.nuoua.od.ua/archive/55_2025/7.pdf DOI: <https://doi.org/10.32782/apfs.v055.2025.5>

6. Приймич А. П. Black PR as a tool of destructive influence in political marketing. Трансформація суспільних відносин в Україні в умовах децентралізації публічної влади (соціально-філософський та політологічний аспект): монографія / авт. колектив: О. Рудакевич (керівник) та ін. Тернопіль: Видавництво ЗУНУ, 2025 . С. 254 - 275.

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

7. Томахів В. Я., Приймич А. П.. Reasons for the effectiveness of «black PR» technologies. Матеріали Всеукраїнської online конференції «Шляхи та засоби ефективного національного спротиву українців російській агресії: політико-ідеологічний аспект». Трансформація суспільних відносин в Україні в умовах децентралізації публічної влади (соціально-філософський та політологічний аспекти): щорічник наукових праць студентів та викладачів кафедри політології та філософії Західноукраїнського національного університету. Том1 / відп. ред. Т. В. Чолач (Гончарук). Тернопіль: ЗУНУ, 2023. С. 56-57 URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/handle/316497/48900>

8. Приймич А. П.. Індивідуалістичний підхід дослідження чорного піару у виборчих компаній. Матеріали Всеукраїнської конференції «Наукові орієнтири: теорія та практика досліджень». Трансформація суспільних відносин в Україні в умовах децентралізації публічної влади (соціально-філософський та політологічний аспекти): щорічник наукових праць студентів та викладачів кафедри політології та філософії Західноукраїнського національного університету. / відп. ред. Т. В. Чолач (Гончарук). Тернопіль : ЗУНУ, 2024. С. 55-57 URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/handle/316497/53183>

9. Приймич А. П.. Філіп Каріім-Санчес: інсайдер політичних стратегій. Матеріали Всеукраїнської конференції «Інформаційна гігієна в соціальних мережах». Трансформація суспільних відносин в Україні в умовах децентралізації публічної влади (соціально-філософський та

політологічний аспекти): щорічник наукових праць студентів та викладачів кафедри політології та філософії Західноукраїнського національного університету. Том 2 / відп. ред. Т. В. Чолач (Гончарук). Тернопіль: ЗУНУ, 2024. С. 50-52. URL: <https://dspace.wunu.edu.ua/handle/316497/55643>

10. Приймич А. П. A synergistic approach to the analysis of black PR of election campaigns. XXXII Міжнародна науково-практична конференція «Actual problems of professional education: experience and prospects». Мюнхен, 2024. С. 151-152. URL: <https://eu-conf.com/events/actual-problems-of-professional-education-experience-and-prospects/>

11. Приймич А. П. Black PR in election campaigns from the point of view of holistic methodology. XXXIII Міжнародна науково-практична конференція «Peculiarities of the organization of human activity in the environment». Париж, 2024. С. 163-165. URL: <https://eu-conf.com/en/events/peculiarities-of-the-organization-of-human-activity-in-the-environment/>

12. Приймич А. П. Мікротаргетинг у соціальних мережах як засіб аналізованого чорного піару: аналіз ризиків для приватності. Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції: «Політичні ідеї в епоху глобалізації: філософські рефлексії та сучасні виклики». Трансформація суспільних відносин в Україні в умовах децентралізації публічної влади (соціально-філософський та політологічний аспекти): щорічник наукових праць студентів та викладачів кафедри політології та філософії ім. Сергія Коновала Західноукраїнського національного університету. Том 2 / відп. ред. Т. В. Чолач (Гончарук). Тернопіль: ЗУНУ, 2024. с 55-57. URL <https://dspace.wunu.edu.ua/items/6f5227dd-014c-43dc-afcd-b9a228f9a4d7>

13. Приймич А. П. Чорний піар як політична комунікація: структура, механізми, наслідки. Соціальні комунікації в умовах глобалізаційних процесів: стан, тенденції, перспективи. Збірник тез за матеріалами III Міжнародної наукової конференції (м. Тернопіль, 14 травня 2025 року) / упоряд.: Н. Поплавська, Г. Синоруб, Т. Решетуха. Тернопіль: Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка, 2025. с 172-175. URL: <http://dspace.tnpu.edu.ua/handle/123456789/36575>

14. Приймич А. П. Використання ШІ, дідфейків та маніпуляції фактами як інструментів чорного піару у виборчих кампаніях. Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції: «Від війни до миру: філософія політики у світі геополітичних конфліктів, кризи демократії та нових форм влади». Трансформація суспільних відносин в Україні в умовах децентралізації публічної влади (соціально-філософський та політологічний аспекти): щорічник наукових праць студентів та викладачів кафедри політології та філософії Західноукраїнського національного університету. Том 1. Тернопіль: ЗУНУ, 2025. С. 45-47 URL: <https://dspace.wunu.edu.ua/handle/316497/55644>

15. Приймич А. П. The influence of Black PR on the development of political marketing. I Міжнародна науково-практична конференція «The latest

modern technologies and their implementation in life». Ліон 2025- с. 95-97. URL: <https://eu-conf.com/en/events/the-latest-modern-technologies-and-their-implementation-in-life/>

16. Приймич А. П. Виборчі технології в інформаційному суспільстві. Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції: «Цінності свободи, гідності та відповідальності в політичній культурі України». Трансформація суспільних відносин в Україні в умовах децентралізації публічної влади (соціально-філософський та політологічний аспекти): щорічник наукових праць студентів та викладачів кафедри політології та філософії Західноукраїнського національного університету. Том 2. Тернопіль: ЗУНУ, 2025. С. 49-50. URL: <https://dspace.wunu.edu.ua/items/11e6c4c1-fbb2-4cb4-a79a-cfc4ae652f5f>

На підставі результатів обговорення присутні на засіданні

Постановили:

Прийняти висновок щодо дисертаційної роботи Приймича Андрія Павловича на тему: «Чорний піар у виборчих кампаніях: теоретико-методологічний аналіз» як такої, що відповідає вимогам, які заявлені до дисертації.

УХВАЛИЛИ:

1. Пропонувати Вченій раді затвердити такий склад разової спеціалізованої вченої ради:

Головою разової спеціалізованої вченої ради призначити:

доктора філософських наук, професора, Чолач Тетяну Вікторівну, завідувача кафедри політології та філософії ім. Сергія Коновала Західноукраїнського національного університету;

Рецензентами:

доктора політичних наук, Мироненка Петра Володимировича, професора кафедри політології та філософії ім. Сергія Коновала Західноукраїнського національного університету;

доктора політичних наук, професора Лазаровича Миколу Васильовича, професора кафедри політології та філософії ім. Сергія Коновала Західноукраїнського національного університету;

Опонентами:

доктора політичних наук, професора Яковлева Дениса Вікторовича, декана факультету психології, політології та соціології Національного університету «Одеська юридична академія»;

кандидата політичних наук, доцента Шотурму Наталію Володимирівну, доцента кафедри журналістики факультету філології Карпатського національного університету імені Василя Стефаника.

2. Рекомендувати разовій спеціалізованій вченій раді прийняти дисертаційну роботу Приймича Андрія Павловича: «Чорний піар у виборчих кампаніях: теоретико-методологічний аналіз» до розгляду та проведення захисту з метою присудження йому ступеня доктора філософії.

Голова засідання
к.н.із соціальних комунікацій,
доцент _____

Галина СИНОРУБ